

УДК 378.937

Б. Т. Долинський

Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського

КРИТЕРІАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ВИЗНАЧЕННЯ РІВНІВ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ НАВИЧОК У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У статті визначено критерії, за допомогою яких можливо оцінити рівень сформованості готовності майбутніх учителів початкової школи до формування здоров'язберігаючих навичок у молодших школярів у навчально-виховному процесі. Подано теоретичне обґрунтування обраних критеріїв і змістову характеристику рівнів готовності студентів до зазначеної діяльності.

Ключові слова: компоненти, критерії, підготовка учителів початкової школи, формування здоров'язберігаючих навичок.

Постановка проблеми. Формування культури здоров'я, навичок здорового способу життя, ціннісного ставлення до власного здоров'я повинно починатися з молодшого шкільного віку. З огляду на зазначене, перед вищою школою сьогодні постає важливе завдання щодо підготовки майбутнього вчителя, який здатний не лише навчати й виховувати школярів, а й формувати їхню культуру здоров'я, тобто ціннісне ставлення до власного здоров'я. Натомість, аналіз наукових джерел свідчить, що у вітчизняній педагогіці, на жаль, не приділяється належна увага теоретичним і методичним засадам формування готовності майбутніх учителів початкових класів до організації життєдіяльності молодших школярів, навчання й виховання на основі здоров'язберігаючих технологій, формування в них здоров'язберігаючих навичок.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні проблема збереження й зміцнення здоров'я все більше привертає увагу науковців, предметом досліджень яких є різноманітні її аспекти: формування цінностей здорового способу життя (С. Закопайло, С. Лапаєнко, О. Смакула та ін.); формування здорового способу життя молодших школярів у позакласній виховній роботі (С. Свириденко); підготовка майбутніх учителів до виховання в учнів спрямованості на здоровий образ життя (А. Вульфович, І. Герасимова, Т. Прокопенко); формування готовності студентів педагогічних ВНЗ до здійснення здоров'язберігаючого навчання молодших школярів (Л. Аллакаєва, М. Мелічева, О. Новослободська) тощо.

Метою статті – визначити критерії рівнів сформованості готовності

майбутніх учителів початкової школи до формування здоров'язберігаючих навичок у молодших школярів.

Результати дослідження та їх обговорення. У довідковій літературі поняття «критерій» визначається, як: мірило оцінки, судження [8, 298]; необхідна та достатня умова проявлення або існування якогось явища чи процесу [9, 112]; мірило для визначення оцінки предмета чи явища; ознака, взята за основу класифікацій [11, 196]. В. Курило визначає термін «критерій» як якість явища, що відображає його суттєві характеристики і саме тому підлягає оцінці [7, 35]. У найбільш загальному вигляді критерій, зазначає І. Бізюкова, – це важлива й визначальна ознака, яка характеризує різні якісні аспекти явища, його сутність. Показник же становить собою кількісну характеристику явищ і процесів, які дають змогу зробити висновок про їх стан у динаміці [1]. Аналогічного визначення дотримуються А. Куракін і Л. Новікова, які під критеріями розуміють ті якості явища, що відображають його суттєві характеристики і саме тому підлягають оцінці [6].

З огляду на зазначене, у процесі дослідження передбачалося проведення замірів рівнів сформованості готовності майбутніх учителів початкової школи до формування здоров'язберігаючих навичок у молодших школярів, що дозволяє: одержати інформацію про стан готовності студентів формування здоров'язберігаючих навичок у молодших школярів; визначити рівні готовності майбутніх учителів до формування здоров'язберігаючих навичок у молодших школярів; одержати об'єктивні, достовірні та надійні дані. Критерії обиралися відповідно до визначених у дослідженні компонентів у структурі готовності майбутніх учителів початкових класів до формування здоров'язберігаючих навичок у молодших школярів.

Мотиваційно-ціннісний критерій було обрано задля оцінки рівнів сформованості мотиваційного компонента готовності майбутніх учителів початкових класів до формування здоров'язберігаючих навичок у молодших школярів. Підставою для вибору зазначеного критерію слугувало те, що будь-яка діяльність, у тому числі й педагогічна, не може відбуватися на належному рівні без відповідної мотивації, яка передбачає наявність певних мотивів, а саме: соціальні, професійні, пізнавальні мотиви і мотиви особистісного зростання; настанови на дотримання загальнолюдських цінностей.

За визначенням Н. Кузьміної, мотиви педагогічної діяльності – це спонукання, що пов'язані з її здійсненням: чи то внутрішня потреба

працювати в галузі певного предмета; чи то потреба працювати з людьми (навчати і виховувати їх), яка заснована на усвідомленні своїх здібностей, характеру, покликання; чи то необхідність, що пов'язана з виконанням ролі, обумовленої змушеним вибором професії, вимушеним вирішенням задач, запропонованих професією [5].

В аспекті нашого дослідження важливою є оцінка ставлення студентів до здоров'я як найважливішої цінності людини. При цьому, зазначає В. Бобрицька, вважається необхідним враховувати характер усвідомлення студентами важливості цінностей здорового способу життя (ЗСЖ); бажання вносити корективи у засвоєні стереотипи поведінки; настанову на набуття досвіду раціоналізації стилю життя як життєву перспективу; прагнення опановувати новими знаннями в означеній галузі тощо [2].

В аспекті дослідження мотиваційно-ціннісний критерій характеризується усвідомленням значущості впровадження здоров'язберігаючих технологій у навчально-виховному процесі початкової школи, наявністю мотиву до занять фізичною культурою і спортом, спрямованість на формування здоров'язберігаючих навичок у молодших школярів у майбутній професійній діяльності. З огляду на вищезазначене, ознаками мотиваційно-ціннісного критерію виступають: наявність позитивної мотивації на здійснення педагогічної діяльності; настанова на ціннісне ставлення до здоров'я; наявність мотивації на досягнення успіху в діяльності, спрямованої на формування у молодших школярів здоров'язберігаючих навичок.

Когнітивно-валеологічний критерій обрано для оцінки рівнів сформованості змістового компонента у структурі готовності майбутніх учителів початкової школи до формування здоров'язберігаючих навичок у молодших школярів. Функція когнітивно-валеологічного критерію, на нашу думку, полягає у здійсненні орієнтації майбутнього вчителя початкової школи на сферу своєї професійної діяльності, спрямованої на формування здоров'язберігаючих навичок у молодших школярів. Когнітивно-валеологічний критерій передбачає насамперед оцінку наявних знань студентів у галузі здоров'я, їхніх умінь прогнозувати різноманітну (навчальну, виховну, дозвілєву, ігрову, екологічну, фізкультурно-оздоровчу, спортивно-ігрову та ін.) діяльність у навчально-виховному процесі початкової школи; знання щодо впровадження здоров'язберігаючих технологій, спрямованих на

збереження і зміцнення здоров'я учнів.

В аспекті дослідження зазначимо, що когнітивно-валеологічний критерій передбачає наявність у майбутніх учителів не лише знань про свої індивідуальні особливості, а й особливості дітей молодшого шкільного віку, знань про можливості здійснювати міжпредметні зв'язки з урахуванням валеологізації навчальних предметів початкової школи, умінь пропагувати ЗСЖ.

Когнітивно-валеологічний критерій також передбачає обізнаність щодо здоров'язберігаючої діяльності, набуття валеологічних знань; способів їх діагностики стану здоров'я учнів; психолого-педагогічних і фізіологічних особливостей учнів молодшого шкільного віку; форм і засобів формування здоров'язберігаючих навичок у молодших школярів засобами рухливих ігор, змагань, організації спільної роботи колективу дітей, дозвіллевої, екологічної, спортивно-ігрової діяльності; наявність знань про основні норми дозування навантажень у навчально-виховній діяльності з молодшими школярами; дотримання професійної етики, вміння вирішувати проблеми та ситуації, що виникають.

Відтак, зазначений критерій пов'язаний з набуттям необхідних для процесу здоров'язбереження знань і вмінь, пізнанням себе, своїх потенційних здібностей і можливостей, інтересом до питань власного здоров'я, вивчення літератури з цього питання, різних методик з оздоровлення та зміцнення організму. Зазначене орієнтує студентів на розвиток знань, що містять факти, відомості, висновки, узагальнення про основні напрями взаємодії людини із собою, з іншими людьми та довкіллям. Підсумовуючи вищезазначене, ознаками когнітивно-валеологічного критерію визначаємо: наявність валеологічних знань; наявність умінь прогнозувати здоров'язберігаючу діяльність; обізнаність й орієнтацію на впровадження здоров'язберігаючих технологій.

Організаційно-діяльнісний критерій спрямований на оцінку рівня сформованості технологічного компонента у структурі готовності майбутніх учителів початкової школи до формування здоров'язберігаючих навичок у молодших школярів. Зважаючи на важливу роль вчителя в початковій школі, успішність його здоров'язберігаючої діяльності багато в чому залежить від його здатності й вміння спостерігати, діагностувати стан здоров'я учнів. Розвиток цих умінь відбувається лише у процесі діяльності, під час якої

усвідомлюється необхідність у саморозвитку, самовихованні відносно власного здоров'я й майбутньої професійної діяльності, пов'язаної зі збереженням і зміцненням здоров'я молодших школярів. За організаційно-діяльнісним критерієм оцінюються уміння, навички, здобутий досвід у здоров'язбереженні. Цей критерій передбачає, насамперед, оцінку конструктивної функції майбутніх учителів початкових класів щодо побудови навчально-виховного процесу з урахуванням потенційних можливостей різноманітних навчально-виховних засобів, залежно від ситуації й індивідуальних особливостей молодших школярів, що не зашкоджують їхньому здоров'ю, вміння планувати й реалізовувати власну здоров'язберігаючу діяльність.

Організаційно-діяльнісний критерій спрямований також на оцінку професійних здібностей майбутніх учителів, з-поміж яких важливими є розуміння учнів, визначення об'єктивної характеристики учнів, уміння створити позитивну психологічну атмосферу взаєморозуміння, організувати здоров'язберігаючу навчально-виховну та позанавчальну діяльність тощо. З урахуванням вищезазначеного, ознаками організаційно-діяльнісного критерію виступають: наявність організаційно-комунікативних здібностей; уміння організовувати і здійснювати здоров'язберігаючу діяльність; уміння вирішувати педагогічні ситуації, наявність адекватної реакції на вчинки людей, що оточують (конфліктостійкість).

Контрольно-оцінний критерій обрано для визначення рівня сформованості рефлексивного компонента у структурі готовності майбутніх учителів початкової школи до формування здоров'язберігаючих навичок у молодших школярів. Контрольно-оцінний критерій характеризується можливістю здійснювати діагностику здоров'я вихованців, ураховувати особливості їхнього емоційного стану та рівня ефективності власної праці; реалізувати рефлексію професійної діяльності на основі самоаналізу, об'єктивної самооцінки та самовдосконалення вчителя. За цим критерієм визначаються професійні вміння педагога з'ясовувати результативність виховного впливу, забезпечувати регулювання, контроль та оцінку своєї діяльності [4].

За цим критерієм оцінюється здатність майбутніх учителів початкової школи до рефлексії, уміння правильно визначати й оцінювати досягнуті результати щодо збереження й зміцнення дітей у навчальній та

позанавчальній діяльності, володіння ними методами оцінки здоров'язберігаючої діяльності, навичками впливу на особистість молодшого школяра на уроках і позаурочний час; вміння контролювати, оцінювати і вносити корективи в навчально-виховну діяльність, пов'язану зі збереженням і зміцненням здоров'я учнів; аналізувати педагогічні ситуації, що спрямовані на формування навичок морально-духовного, соціального, психологічного і фізичного здоров'я молодших школярів; наявність стійкої схильності до самоаналізу й самооцінки своїх професійних дій, пов'язаних з формуванням здоров'язберігаючих навичок у молодших школярів. Важливим аспектом формування особистості майбутнього вчителя початкових класів, на нашу думку, є вміння здійснювати моніторинг як власного здоров'я, так і здоров'я своїх учнів, оскільки незнання про стан здоров'я не може сприяти усвідомленню його цінності і необхідності його збереження.

Відтак, ознаками контрольно-оцінного критерію є: уміння оцінювати і контролювати результати своєї діяльності; уміння здійснювати моніторинг власного здоров'я та здоров'я вихованців; уміння вдосконалювати здоров'язберігаючу діяльність (визначати припущені помилки й вносити корективи у власну діяльність).

Оздоровчо-поведінковий критерій передбачає оцінку рівня сформованості здоров'язберігаючого компонента у структурі готовності майбутніх учителів початкової школи до формування здоров'язберігаючих навичок у молодших школярів. Розуміння значущості здорового способу життя стає актуальним по мірі росту й накопичення потенціалу соціокультурного розвитку особистості, що детермінує процес пошуку, становленні й засвоєння ціннісних орієнтацій в галузі фізичної культури [3].

На нашу думку, оздоровчо-поведінковий критерій допомагає оцінити систему цінностей і настанов, що формують систему гігієнічних навичок та вмінь, необхідних для нормального функціонування організму, а також систему вправ, спрямованих на вдосконалення навичок і вмінь турбуватися про своє здоров'я, дотримуючись режиму дня, правильного харчування, черговості праці й відпочинку, відмови від шкідливих звичок. Важливим у збереженні та зміцненні здоров'я, на нашу думку, є створення доброзичливого психологічного клімату в навчальній групі, що сприятиме формуванню навичок моральної поведінки майбутніх учителів початкової школи, культури поведінки, емоційній саморегуляції, встановленню

дружніх стосунків із людьми, що їх оточують.

Нам імпонує думка О. Соколенко [10, 8], яка у своєму дослідженні доводить, що одне з найважливіших місць у професійній освіті майбутніх педагогів є формування культури здоров'я і пропаганда здоров'язберігаючого способу життя. При цьому вчена наголошує на тому, що першочерговим є завдання виховання у студентів потреби в здоров'ї як життєво важливої цінності, свідомого прагнення до культури здоров'я, ведення здорового способу життя, до самостворення й створення навколо себе здорового життєвого середовища, що передбачає спрямування педагогічного процесу у вищих педагогічних навчальних закладах на формування мотивації, потреби учасників освітньо-виховного процесу бути здоровими й визначення стратегії їхньої поведінки в усіх сферах життєдіяльності.

Аналіз психолого-педагогічної літератури в галузі здоров'язбереження, дозволив визначити такі ознаки оздоровчо-поведінкового, як: усвідомлення цінності власного здорового способу життя; сформованість потреби в заняттях фізичною культурою і спортом; наявність відчуття психологічного комфорту.

На підставі критеріального підходу було визначено рівні сформованості готовності майбутніх учителів початкової школи до формування здоров'язберігаючих навичок у молодших школярів у навчально-виховній діяльності. Подамо змістову їх характеристику.

Високий рівень готовності є характерним для студентів високим ступенем позитивної мотивації на здійснення педагогічної діяльності й на досягнення успіху в діяльності, спрямованої на формування у молодших школярів здоров'язберігаючих навичок, в них сформоване ціннісне ставлення до здоров'я. Майбутні вчителі мають глибокі й міцні валеологічні знання, уміють прогнозувати здоров'язберігаючу діяльність, добре обізнані й орієнтовані на впровадження здоров'язберігаючих технологій у майбутній професійній діяльності. У таких студентів на високому рівні сформовані комунікативні та організаторські здібності. Вони відрізняються вмінням організовувати діяльність як усього колективу, так і кожного учня окремо без нанесення шкоди їхньому здоров'ю, при цьому психологічно комфортно себе почувають, їх відрізняє уміння здійснювати моніторинг свого здоров'я й слідкувати за змінами в ньому; вони активно займаються фізичною

культурою, є пропагандистами здорового способу життя. Можна стверджувати, що в таких студентів готовність до формування здоров'язберігаючих навичок у молодших школярів виражена яскраво.

Достатній рівень готовності притаманний студентам, які мають переважно позитивну мотивацію на здійснення педагогічної діяльності, зацікавлені в досягненні успіху в діяльності, спрямованій на формування у молодших школярів здоров'язберігаючих навичок, вони усвідомлюють необхідність ціннісного ставлення до здоров'я. Майбутні вчителі мають достатні валеологічні знання, наявні вміння прогнозувати здоров'язберігаючу діяльність, вони здебільшого обізнані й орієнтовані на впровадження здоров'язберігаючих технологій у майбутній професійній діяльності, проте вони ще відчують утруднення під час застосування набутих знань та вмінь у своїй професійній діяльності.

У таких студентів розвинені комунікативні та організаторські здібності, вони вміють організовувати діяльність як усього колективу, так і кожного учня окремо, що сприяє збереженню їхнього здоров'я, при цьому психологічно комфортно себе почувають. Такі студенти загалом усвідомлюють цінність свого здоров'я, однак не завжди дотримуються ЗСЖ, здебільшого не мають шкідливих звичок, уміло здійснюють моніторинг свого здоров'я, займаються фізичною культурою, проте нерегулярно, є пропагандистами ЗСЖ. У таких студентів готовність до формування здоров'язберігаючих навичок у молодших школярів виражена достатньо.

Середній рівень характерний для студентів, які спрямовані на педагогічну діяльність, пов'язану із збереженням та зміцненням здоров'я, проте цей інтерес має ситуативний характер; їхні бажання здебільшого залежать від обставин. Діяльність щодо формування здоров'язберігаючих навичок має споглядальний характер, їм притаманна відсутність ініціативи в навчанні. Валеологічні знання, а також специфіки діяльності, спрямованій на формування здоров'язберігаючих навичок у молодших школярів епізодичні. Недостатньо вміло використовують одержані знання на практиці. Вони здатні впроваджувати здоров'язберігаючі технології в практичну діяльність лише за аналогією, виконувати таку діяльність самостійно утруднюються, прагнуть до шаблонних дій. Студенти з середнім рівнем готовності необ'єктивно оцінюють свою діяльність, часто їхня самооцінка є завищеною, не вміють контролювати свій емоційний стан; стосунки з людьми, що їх оточують,

мають нестійкий характер, можуть піти на конфлікт; недостатньо усвідомлюють необхідність самовдосконалення стосовно здоров'язберігаючої діяльності, мають поверхові знання і під час застосування їх у практичній діяльності припускаються помилок. Такі студенти не усвідомлюють цінності свого здоров'я, здебільшого не дотримуються здорового способу життя, мають шкідливі звички. У них спостерігаються труднощі при здійсненні моніторингу свого здоров'я, вони не займаються фізичною культурою. У таких студентів готовність до формування здоров'язберігаючих навичок у молодших школярів виражена слабо.

Низький рівень характерний для пасивних у навчанні студентів, які не виявляють інтересу до педагогічної діяльності, пов'язаної із збереженням та зміцненням здоров'я; склад мотивації є бідним. Мають необ'єктивне уявлення про діяльність з формування здоров'язберігаючих навичок, у них несформована ініціативність у навчанні, безвідповідально ставляться до виконання завдань, пов'язаних із здоров'язбереженням. Такі студенти мають поверхові валеологічні знання, не вміють використовувати одержані знання на практиці. Їм важко впроваджувати здоров'язберігаючі технології у практичну діяльність, зазнають значних труднощів під час виконання такої діяльності, не відчують необхідності у здобутті нових знань, не зацікавлені у самовдосконаленні. У таких студентів майже не спостерігається прагнення до самоаналізу й самооцінки своєї діяльності, не вміють контролювати свій емоційний стан; стосунки з людьми, що їх оточують, мають негативний характер, вони часто вступають у конфлікт, в них спостерігається часта зміна настрою; не вміють налагоджувати стосунки з людьми. Студенти з низьким рівнем не усвідомлюють цінності свого здоров'я, не дотримуються ЗСЖ, мають шкідливі звички. Не вміють адекватно оцінити стан власного здоров'я, здійснити моніторинг свого стану, не вбачають необхідності і не мають потреби в заняттях фізичною культурою, готовність до формування здоров'язберігаючих навичок у молодших школярів майже не виражена.

На підставі проведення констатувального етапу експерименту за визначеними критеріями, ми дійшли **висновку**, що більшість студентів факультету початкового навчання перебувають на низькому та середньому рівнях сформованості готовності до формування здоров'язберігаючих навичок у молодших школярів. Це свідчить про відсутність

цілеспрямованої роботи з майбутніми вчителями початкової школи.

Отже, **перспективою подальшого дослідження** є розгляд впливу визначених педагогічних умов (озброєння майбутніх учителів початкової школи здоров'язберігаючими технологіями, що сприятиме формуванню мотиваційної настанови на їх упровадження у професійній діяльності; інтеракція валеологічної освіти з дисциплінами гуманітарного, соціально-економічного, природничо-наукового, професійного та практичного циклів фахової підготовки майбутніх учителів початкової школи; насиченість процесу фахової підготовки майбутніх учителів початкової школи активними методами навчання, спрямованих на формування здоров'язберігаючих навичок; залучення майбутніх учителів початкової ланки освіти до фізкультурно-оздоровчої та спортивно-ігрової діяльності) на підвищення рівнів їх готовності до формування здоров'язберігаючих навичок у молодших школярів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бизюкова И. В. Теоретические основы оценки работников управления производством : материалы семинара «Оценка деятельности и материальное стимулирование труда ИТР и служащих» / И. В. Бизюкова. – М. : МДНТП им. Ф. Э. Дзержинского, 1978. – 121 с.
2. Бобрицька В. І. Теоретичні і методичні основи формування здорового способу життя у майбутніх учителів у процесі вивчення природничих наук: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. пед. Наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / В. І. Бобрицька. – К., 2006. – 40 с.
3. Кобяков Ю. П. Проектирование и реализация здоровьеразвивающей технологии физического воспитания студентов вузов: автореф. дис. на соискание ученой степени докт. пед. наук: спец. : 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / Кобяков Ю. П. – М., 2006. – 38 с.
4. Кондрицька О. І. Формування у студентів педагогічних університетів цінностей особистісно орієнтованої моделі виховання засобами артпедагогіки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.07 «Теорія і методика виховання» / О. І. Кондрицька. – К., 2009. – 23 с.
5. Кузьміна Н. В. Професіоналізм особистості викладача і майстра виробничого навчання. – [хрестоматія «Педагогічна творчість і майстерність» / Укл. Н. В. Гузій] / Н. В. Кузьміна – К. : ІЗМН, 2000. – С. 41–47.
6. Куракин А. Т. Проблемы коллектива и личности в современной педагогике / Куракин А. Т., Новикова Л. И. // Советская педагогика. – 1982. – № 5. – С. 43–49.
7. Курило В. С. Моделювання системи критеріїв оцінки розвитку освіти в регіоні / В. С. Курило // Педагогіка і психологія. – 1999. – № 2. – С. 35–39.
8. Ожегов С. И. Словарь русского языка : Ок. 57000 слов / Под ред. докт. филол. наук, проф. Н. Ю. Шведовой. – 13-е изд., испр. – М. : Русский язык, 1981. – 816 с.
9. Словник-довідник з професійної педагогіки / За ред. А. В. Семенової. – Одеса : Пальміра, 2006. – 292 с.
10. Соколенко О. І. Формування ціннісного ставлення студентів вищих педагогічних навчальних закладів до свого здоров'я: автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / О. І. Соколенко. – Луганськ, 2008. – 20 с.

11. Український радянський енциклопедичний словник: В 3-х т. / Редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.) та ін. – 2-ге вид. – К. : Голов. ред. УРЕ, 1987. – Т. 2. – 736 с.

РЕЗЮМЕ

Б. Т. Долинский. Критериальный подход к определению уровней готовности будущих учителей начальной школы к формированию здоровьесберегающих навыков у младших школьников.

В статье определяются критерии, при помощи которых оценивается уровень готовности будущих учителей начальной школы к формированию здоровьесберегающих навыков у младших школьников в учебно-воспитательном процессе. Представлены теоретическое обоснование выбранных критериев и содержательная характеристика уровней готовности студентов к указанной деятельности.

Ключевые слова: компоненты, критерии, подготовка учителей начальной школы, формирование здоровьесберегающих навыков.

SUMMARY

B. Dolinskiy. The territorial approach to the definition of the levels of future primary school teachers' readiness to the formation of health of junior pupils' saving skills.

The article is devoted to the definition of the criteria with the help of which the levels of the future primary school teachers' readiness to the formation of the health of junior pupils' saving skills is appreciated. There are presented the theoretical basis of the chosen criteria and informal characteristic of the students' levels of readiness to the present activity.

Key words: components, criteria of the primary school teacher's training, the formation of the health of saving skills.

УДК 371.134:613:5

Г. І. Жара

Чернігівський національний педагогічний
університет ім. Т. Г. Шевченка

ПРОПЕДЕВТИКА ВАЛЕОЛОГІЧНИХ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В КУРСІ «АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ З ОСНОВАМИ СПОРТИВНОЇ МОРФОЛОГІЇ»

Сучасна система вищої педагогічної освіти вимагає міждисциплінарного підходу в підготовці конкурентоспроможного фахівця. У процесі вивчення студентами дисципліни «Анатомія людини з основами спортивної морфології» здійснюється пропедевтична валеологічна підготовка майбутніх учителів фізичної культури до викладання шкільного курсу «Основи здоров'я».

Ключові слова: підготовка майбутніх учителів, формування валеологічних знань, міждисциплінарні зв'язки, компетентність.

Постановка проблеми. Зміст сучасної вищої педагогічної освіти формується з орієнтацією на компетентнісний підхід, розробку ефективних освітніх технологій та відповідного навчально-методичного забезпечення. Під час навчання у вищих педагогічних навчальних закладах студенти